

Cool triky pro studium Bible (workshop na Sjezdu mládeže)

Biblistika | 30.10.2018 @ 14.01

Poznámka: Úplně nejvíc cool trikem pro studium Bible je číst ji na jejím dobovém pozadí, teologicky informovaně a za dodržení exegetických pravidel. Proto jsem tento workshop pojal jako ochutnávku vyučování Principů výkladu Bible, které proběhne 30.-11.-1.12. v Kolíně. Vizte stránku události na Facebooku. Ti, kdo se přijedou jen tak podívat, jak to na škole vypadá, jsou návštěvníky dne otevřených dveří a mají vše kromě oběda zadarmo.

Dovolte mi, abych tento workshop začal trochu zešíroka. Nemohu si to odpustit, protože jsem plný výroků, jak ten Elíhú u Jóba, který se rozčiluje na všechny, kdo – cituji – „nemluvíli o Hospodinu náležitě“ (Jb 42,7). Chci prostě začít otázkou, na kterou možná už nějakou odpověď máte: Proč se vlastně zabývat Biblií? Mám-li odpovědět já, je to ze tří příbuzných důvodů.

Proč je dobré studovat Bibli?

- A. **Protože to je to, co se v církvi žádá.** Na co má být člověk přichozí do církve nejvíc zvědavý? Jistě na kvalitu kávy ve foyer, ozvučení sálu, emotivní chvály, technické zázemí, dětský program a motivační dynamiku řečníka, abych neus'. Nebo ne? Jasně, že ne. To zajímá znužené fracky z křesťanských rodin, jako jsem já. Omluvte mě, snad to bude znít staromódně, ale normální křesťan chce od nedělní bohoslužby, aby tam zaslechl evangelium, Boží slovo, výklad Bible! Mě je jedno, jestli je kazatelem dobrodružný horolezec nebo nudný právník, já chci slyšet Slovo Boží. Amen? A pokud je to Slovo z Bible, pak chci slyšet výklad toho Slova v jeho původním smyslu, aby se víra těch lidí, o kterých se tam píše, mohla stát mojí vírou. Abych dnes mohl zakoušet to, co je tady v Bibli.
- B. Tím se dostáváme k dalšímu důvodu: **protože jsme letniční!** Letniční víra spočívá v čem? Prvním specifíkem letniční doktríny byla nauka o následné zkušenosti. Tato nauka říká, že Duch svatý na člověka působí nejen během obrácení, ale také po obrácení během křtu v Duchu svatém. Když to ale hodně zobecníme, tak specifíkem letniční víry je radikální kontinualismus, tj. přesvědčení, že cokoli se stalo v Bibli, to se může stát i nám. Tedy kromě potopy. I ty můžeš pochodit jako Josef, Mojžíš, Izajáš, Petr, Pavel, Jan. Nebo jako Ozeáš!
- C. **Protože jsme Apoštolská církev.** Proč si myslíte, že se naše církev jmenuje Apoštolská? Protože v ní mají být nějací apoštolé? No, to možná taky, ale hlavní důvod, proč některé odnože prvních letničních v USA na tomto přívlastku trvali, byl ten, že se chtěli vracet k učení Ježíše a apoštolů. Pokud tedy chce být někdo dneska apoštolem, musí se vracet, ano musí restaurovat učení Ježíše a apoštolů. A co za učení to bylo? Kde ho najdeme? Je to učení Nového zákona!

Říkat Vám tohle všechno je možná zbytečné. Nevím, s kým mám tu čest. Pravdou ale je, že celosvětovým trendem nejen v tradičních církvích je, že se Bible málo čte a málo káže a že lidé, a to zvláště mladí lidé, pak neví, čemu mají vlastně věřit a co vlastně čekat. Někomu to vyhovuje, ale někomu ne. A to pak bolí. Když se z Bible v církvi stane vlastně zájmová aktivita, která je pro zoufalce nebo šprty na biblické škole. Auvajs! Vždyť o čem to vlastně je? Křesťanství je o vztahu s živým Kristem, o životě s Duchem svatým. Ale když nebudeš dbát toho, co Ti Kristus ve svém Slově píše, co pak čekáš? Že ti to přijde sdělit osobně?

Jan Kalvín říká: „Jakmile je Duch oddělen od Slova Kristova, otevírají se dveře bludům a pokřivením.“ Duch svatý předpokládá, že budeš číst ten dopis, co ti poslal. A ono je to někdy těžké! Ten dopis je v hebrejštině a v řečtině! Vznikl před dvěma až třemi a půl tisíci lety v kultuře, která byla úplně jiná, než ta naše. Číst ten dopis poctivě je někdy strašná fuška! Ale vyplatí se to.

Kierkegaard uvádí takový příklad: Sedí člověk u stolu, před ním dopis od jeho milé a otevřené slovníky, gramatiky, encyklopedie a učebnice. Do dveří vchází jeho přítel a říká: Á, vidím, že čteš dopis od své milé! Dotyčný se na něj otočí a zasténá: Ne, já nečtu dopis od své milé, já se tady mořím pod hromadou učebnic, abych se k tomu dopisu snad jednou

dostal! S námi je to podobné. Pán Bůh nám nechal dopis, ale ten dopis je nám vzdálený nesmírnou jazykovou, kulturní a historickou bariérou. To je realita.

Ale co s tím? My to musíme **prolomit**, protože tohle není nějaká starověká báhorka. Jste se mnou? Věříte mi? Tohle je dopis od naší lásky! Kdo vlastně napsal Bibli? Matouš, Marek, Izajáš, Deuteroizajáš, Jahvista, Elohist a Deuteronomista, to jsou všechno správné odpovědi, ale kdo si je používal? Kdo je všechny vedl? No přece Duch svatý! Chceš zjistit, co ti píše Duch svatý?

Co potřebuješ ke správnému čtení Bible?

Abys četl Bibli správně, potřebuješ několik věcí.

1. **Text.** Potřebuješ znát samotný text, jeho detaily i jeho velký narativ. To je úkol na celý život. Nestačí sumáře na Wikipedii a nestačí už ani poslouchat kázání, protože kázání dnes nebývají vždy z Bible a navíc se soustředí na pouze některé pasáže.

A. Nebezpečím číslo jedna je soustředit se pouze na některé pasáže Bible a jiné opomíjet. Nedávno byl proveden výzkum v tom, jaké verše lidé nejčastěji tweetují z aplikace Youversion ($2,479 \times 10^6$ stáhnutí). Jsou to v drtivé většině případů tzv. terapeutické verše, čili verše, které mají nějak zahřát u srdíčka ([Phillips 2018](#)). Například:

Volej ke mně a odpovím ti. Chci ti oznámit veliké a nedostupné věci, které neznáš. (Jer 33,3)

Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti. (Jer 29,11)

- Celý kontext Jeremjáša je přítom o tom, jak Hospodin neodpovídá.

Potom jsem uslyšel hlas Panovníka, jak říká: Koho pošlu a kdo nám půjde? Řekl jsem: Zde jsem, pošli mne! (Iz 6,8)

- Je to ale Izajáš, který má jít, a to po hluboké sebereflexi, která tomu předcházela.

B. Tento nešvar je formou vytrhávání veršů z kontextu, což je hřích, k němuž se možná dostaneme na závěr.

2. **Jazyk.** Potřebuješ znát biblické jazyky a pracovat s nástroji, které ti umožní proniknout jimi. I pokud biblické jazyky vůbec neznáš, stále se můžeš vyvarovat chybného čtení použitím dobrého překladu. V českém prostředí máme několik opravdu dobrých překladů. ČEP, ČSP a B21 splní svoji úlohu výborně. SNC, Pavlíka a Bibli kralickou pro každodenní čtení nerozhodným čtenářům nedoporučuji, protože hrozí, že jejich literární fólie čtenáře zmate. (Pavlík je staromilný, SNC za každou cenu srozumitelný a Bibli kralická má slovní zásobu, kterou již mladá generace nezná. Musím však podotknout, že i tyto překlady mají nesporné výhody, o nichž budu hovořit na víkendovém vyučování.) V angličtině lze doporučit NIV, ESV a NRSV.

3. **Dějiny.** Potřebuješ znát historické reálie, fakta, kulturu. Zde ti pomohou biblické slovníky a úvody. Rozhodně lze doporučit Nový biblický slovník a slovníky z řady IBDS. Dále úvody do NZ a SZ, které vydal Návrat domů (Dillard & Longman, Carson & Moo) a další literaturu, kterou představím na víkendovém vyučování. Za zvláštní pozornost ve vztahu k tématu tohoto workshopu stojí slovník od Adolfa Novotného, který je nasázen do interaktivní on-line podoby na adrese <http://biblickyslovník.pleva.info/>.

Cool triky pro čtení Bible

Aplikace pro Android

Bibli pro Android existuje ohromné množství. Pokud jde o běžné čtení Bible, neporadím vám nic, protože záleží na Vašich osobních preferencích. Takovou stálíci mezi appkama je aplikace Bible od Youversion, která má nejvíce stáhnutí. Umožní vám zvýrazňovat, poslouchat audio, sledovat, co čtou ostatní a vyrábět obrázkové verše. To je sladké. Další rozšířené appky

jsou And Bible a MyBible, které se snaží mít nějaké funkce sem tam navíc. Aplikaci And Bible se to nedaří, zastydla ve vývoji a nenabízí adekvátní výběr překladů. MyBible naopak nabízí velké množství překladů včetně Slova na cestu, jen uživatelské rozhraní je poněkud neintuitivní. Ještě před rokem bych na top místo dosadil aplikaci Quick Bible kvůli snadnému ovládání a promyšleným funkcím. Kvůli problémům s autorskými právy však tvůrci museli odstranit většinu nabízených překladů, takže dnes je nepoužitelná.

Pro účely tohoto workshopu jsem po pečlivém zvážení vybral tyto tři aplikace:

1. **Bible – Offline překlady**. Je extrémně jednoduchá a rychlá. Nabízí v základu dost překladů a umí číst XML Bible z projektu Zefania. Předností je, že zobrazuje křížové odkazy přímo v textu a umí taby.
2. **Bible lexicon: Studium Bible**. Velmi zdařilý program pro pokročilé studium Bible. Má dobře vymyšlenou práci s lexikony, takže zde lze vyhledávat a překládat. Aplikace je dělaná spíše pro větší displeje, ale i tak stojí za vyzkoušení na 5" smartphonu.
3. **Logos**. Osobně platformu Logos nesnáším, protože si myslím, že je předražená. Zde jsem ale tuto aplikaci zařadil, protože pro četbu Bible se svými funkcemi a pohodlností vyrovná všem předchozím a ještě k tomu poskytuje řadu dalších. Logos není jen Bible, ale je to platforma pro četbu teologické a literatury a biblických příruček v počítači nebo v mobilu. V Logosu je vše interaktivní, takže např. odkazy do Bible nebo poznámky pod čarou jsou vždy „klikací“. ČSP je na Logosu zdarma a občas se vám povede zdarma vyzobnout i nějakou zlevněnou knihu.

Aplikace pro počítač

I zde existuje přehršel programů, z nichž zmíníme jen některé.

1. **Logos** má zajímavé funkce, ale je drahý. Jde o platformu pro četbu studijní literatury. Pokud chcete pravidelně dělat tátovi pastorovi radost k Vánocům a kupovat mu pohodlnou a technicky vychytanou osobní knihovnu, pak je Logos dobrá volba.
2. **Bibleworks** bývala dlouhá léta nejlepší normálně dostupná aplikace pro studium Bible. Ve verzi 10 obsahovala skeny klíčových rukopisů Bible ve vysokém rozlišení nasázené tak, že vám program ukazoval, kde v nich jsou jednotlivé verše. Žel vývojáři letos v červnu ukončili podporu. I tak ale stojí za zvážení, zda si tento program, který se nyní nejspíš bude prodávat pod cenou, přeci jen nekoupit.
3. **The Word** je poměrně komplexní aplikace čistě pro četbu Bible. Dá se hodně přizpůsobit a umí importovat různé formáty, na starších počítačích je však poněkud těžkopádná. (Totéž platí o Logosu.)
4. **Davar 4** je tuzemský projekt, který obsahuje opravdu slušný výběr českých překladů a umí audio.

Aplikace on-line

Musím se přiznat, že v poslední době jsou on-line aplikace to jediné, co používám, a to hlavně proto, že jsou snadno a rychle dostupné a obsahují neméně užitečné nástroje, než aplikace na desktopu. Z ohromného množství vyberu opět jen malý vzorek.

1. **Biblehub** má poněkud zastaralý design, ale nedocenitelné nástroje. Je provázán se Strongovou konkordancí, ale obsahuje i hesla z jiných slovníků (BDB, Thayer). Být tam L.S.J v plné palbě a Septuaginta v interlineárním módu, byl by to dokonalý nástroj.

SIDE NOTE: Proč je Strongova konkordance zajímavá? Protože je to konkordance operující s původními jazyky. Každé slovo původního textu v ní má své číslo. A když v ní vyhledávám podle čísla, vyhledávám všechny výskyty daného slova v původním jazyce, čili ne v překladu, kde se totéž slovo mohlo přeložit různě.

2. **Lumina** má méně funkcí než Biblehub, ale má krásné interaktivní prostředí. Překlad NET je v ní nasázená tak, že v reálném čase zvýrazňuje vybrané řecké slovo s jeho anglickým protějškem.
3. **Blue Letter Bible** má stejné funkce jako Bible Hub.

4. SOB čili **Studijní on-line Bible** je česká aplikace s mnoha českými překlady. Obsahuje i Nový kovenant! :-) Umí Strongovu konkordanci v provázání s BKR, avšak pouze pro Nový zákon.
5. **Bible Gateway** nemá žádné extra nástroje, ale nabízí ohromný výběr překladů.
6. **Oblubienica** je projektem pro polské čtenáře. Podobně jako Biblehub umí nasázet polský text do interlineáru s odkazy do konkordance.

Další vybrané zajímavé on-line nástroje:

1. **Bible Geocoding**. Zobrazení míst, o nichž se v dané kapitole Bible hovoří, na Google mapách.
2. **Roman World Map** je mapou řecko-římského světa. Je to mapa světa, v němž žili Ježíš a apoštolé.
3. **Archaeological Atlas of Antiquity** zachycuje archeologické výzkumy a starověké lokace. Najed'te si na Palestinu a uvidíte fotky z arch. výzkumu řady míst, která jsou vám z Bible asi více než povědomá.

Cvičení: Co říká Bible o antikristech?

K tomuto cvičení jsme se na workshopu nedostali. Úkolem je zjistit, co říká Bible o A/antikristu/ech. Cílem cvičení je ukázat, že v Novém zákoně je postava antikrista proměnná. Je to každopádně eschatologická postava, otázkou však zůstává, zda je jedna, nebo zda je jich více. U Pavla a ve Zjevení se zdá, že jde o jakési individuum, ale u Marka a v Janových listech je to spíše typ člověka. Z toho vyplývají důležité principy a další otázky:

1. Máme se snažit Bibli vždy harmonizovat? Asi spíše ne. Musíme při čtení dbát na místo, z něž čteme. Bible má různé autory a naším úkolem je zvidat, co měli tito autoři za lubem.
2. Co když je autorem Zjevení opravdu Jan a co když má ve Zj 13 na mysli totéž co ve svých listech? To by mohlo znamenat, že i popis Antikrista s velkým A ve Zjevení 13 můžeme aplikovat do naší situace. Tím ale přistupujeme na idealistický výklad Zjevení. Je to správně?
3. Někdy je možné, že jsou biblické texty v napětí. To není důvod k panice, že si Bible „protiřečí“ ale spíše k dalšímu přemýšlení o tom, co nám chce říci. Autoři Bible nám předali to, co jim Duch položil na srdce. Jestliže jsou u dvou autorů dvě teze ve zdánlivém protikladu, možná je to Jeho hádanka, kterou máme vyřešit. Ježíš také mluvil v takových „hádankách“ – v podobenstvích. Úkolem těchto někdy opravdu těžkých hádanek (např. Mt 13,44; Lk 16,1–8) je, aby nám „pronikly pod kůži“, abychom o nich přemýšleli v různých životních situacích nejen jako o externí propoziční pravdě, že $A + B = C$, ale jako o interním principu, který nosíme v srdci a rozjímáme nad ním celý den (Ž 119,57). O čem bychom rozjímali, kdyby bylo všechno úplně jasné?

Neboť povstanou falešní kristové a falešní proroci a budou činit znamení a divy, aby, kdyby to bylo možné, svedli vyvolené. (Mk 13,22)

Ať vás nikdo žádným způsobem nesvede, protože nenastane, dokud napřed neprijde odpadnutí a nebude zjeven ten člověk bezzákonosti, syn záhuby, který se staví na odpor proti všemu a pyšně se pozvedá nade všecko, čemu se říká Bůh nebo co se uctívá, takže sám usedne jako Bůh do Boží svatyně a bude se vydávat za Boha. (2Te 2,3n)

Tu jsem uviděl, jak z moře vystupuje šelma, která měla deset rohů a sedm hlav; na svých rozích měla deset diadémů a na svých hlavách jména urážející Boha.

Ta šelma, kterou jsem uviděl, byla podobná levhartovi, její nohy jako tlapy medvěda a její tlama jako tlama lví. A drak jí dal svou sílu, svůj trůn a velikou pravomoc.

A jednu z jejích hlav jsem viděl jakoby raněnou k smrti, ale její smrtelná rána byla vyléčena. Celá země nad tou šelmou užasla;

poklonili se drakovi, že dal té šelmě svou pravomoc, a poklonili se také šelmě se slovy: „Kdo je podobný té šelmě a kdo s ní může bojovat?“

Byla jí dána ústa mluvící veliké věci a rouhání a byla jí dána moc, aby činila, co chce po čtyřicet dva měsíce.

I otevřela svá ústa k rouhání se Bohu a rouhala se jeho jménu a jeho stánku, to jest těm, kteří přebývají v nebi.

A bylo jí dáno, aby rozpoutala válku proti svatým a aby je přemohla, a byla jí dána moc nad každým kmenem, lidem, jazykem i národem;

budou se jí klanět všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou od založení světa zapsána v knize života toho zabitého Beránka. (Zj 13,1–8)

Dítky, je poslední hodina; a jak jste slyšeli, že přichází Antikrist, tak se nyní již objevilo mnoho antikristů; podle toho poznáváme, že je poslední hodina.

Vyšli z nás, ale nebyli z nás. Kdyby byli z nás, zůstali by s námi. Ale to se stalo, aby vyšlo najevo, že nejsou všichni z nás.

Vy však máte pomazání od toho Svatého a víte to všichni.

Nenapsal jsem vám proto, že neznáte pravdu, ale proto, že ji znáte a víte, že žádná lež není z pravdy.

Kdo je lhář, ne-li ten, kdo popírá, že Ježíš je Kristus? To je ten antikrist, který popírá Otce i Syna. (1J 2,18.22)

A žádný duch, který nevyznává Ježíše Krista, jenž přišel v těle, není z Boha. To je ten duch Antikrista, o němž jste slyšeli, že přichází, a který již nyní je ve světě. (1J 4,3)

Neboť do světa vyšli mnozí svůdci, kteří nevyznávají Ježíše Krista přicházejícího v těle; každý takový člověk je svůdce a antikrist. (2J 1,7)

<https://selah.cz/biblistika/cool-triky-pro-studium-bible-workshop-na-sjezdu-mladeze/>